

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет

Кафедра теорії та історії держави і права

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни

ПРАВОВІ СИСТЕМИ СУЧАСНОСТІ

підготовки	бакалавра
спеціальність	081 Право
освітня програма	Право

Луцьк – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Правові системи сучасності» підготовки бакалаврів, галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право, за освітньою програмою Право.

Розробник: професор, доктор юридичних наук, професор кафедри теорії та історії держави і права Яцишин М. М.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри теорії та історії держави і права

протокол №2 від 21 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ (д.ю.н., проф. Яцишин М. М.)

© Яцишин М.М., 2020

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
<u>Денна форма навчання</u>	08 – Право	Вибіркова
	081– Право	
Кількість годин / кредитів 120 / 4	Право	Рік навчання - 2
		Семестр - 4
		Лекції – 28 год.
		Практичні – 28 год.
ІНДЗ: немає	бакалавр	Самостійна робота - 56 год.
		Консультації - 8 год
		Форма контролю: залік (4 семестр)
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я, по батькові: Яцишин Михайло Михайлович

Науковий ступінь: д.ю.н.

Вчене звання: професор

Посада: професор, завідувач кафедри теорії та історії держави і права

Контактна інформація: 9999mm@ukr.net

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>.

III. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація курсу

Силабус вибіркової навчальної дисципліни «Правові системи сучасності» складений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності «Право» для студентів юридичного факультету Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки.

Сучасний період у розвитку людства пов'язаний з двома суперечливими процесами: по-перше, намаганням держав досягти своєї самостійності, ідентичності; по-друге, тенденціями до об'єктивного зумовлених: інтеграції і глобалізації. Це стосується і розвитку правових систем світу та відповідних національно-правових систем конкретних країн. Сучасне праворозуміння неможливе без порівняльного співставлення правових систем і використання передового досвіду, який обумовлений проблемами взаємопроникнення правовідносин та оптимальної право реалізації на регіональному та глобальному рівнях. Порівняльні дослідження дають можливість більш глибоко

усвідомити як загальні тенденції, так і особливості національного розвитку правових систем, що надзвичайно важливо для підвищення рівня правового регулювання відповідних суспільних відносин. Порівняльне правознавство стало невід'ємним елементом підготовки студентів юридичних спеціальностей, особливо витребуваним в останнє десятиріччя.

Предметом спецкурсу є вивчення загальних і специфічних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування національних правових систем, їх ментальних особливостей, а також порівняння правових систем у рамках правових сімей або дослідження останніх в їх порівняльному пізнанні.

2. Пререквізити:

предмет вивчається на основі знань, які отримані при вивченні таких базових дисциплін, як «Історія держави і права», «Теорія держави і права» та має структурно-логічні зв'язки з відповідними спецкурсами.

3. МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета: навчити юристів розуміти своїх колег з інших країн і бути зрозумілими їм, попередити юристів про ті труднощі, з якими вони можуть стикатись в процесі застосування своїх знань на практиці.

Завдання: сприяти детальному вивченню вітчизняного та зарубіжного права, філософському осмисленню його змісту та шляхів розвитку; в процесі вивчення орієнтувати студентів на взаєморозуміння між народами та створення ефективних правових форм відносин в міжнародному спілкуванні; виявляти досягнення зарубіжних правових систем, виробляти вміння розумного сприйняття національною правовою системою прогресивних елементів інших правових систем; забезпечувати галузеві юридичні науки матеріалом, який допомагає формулювати висновки та узагальнення з більш широких позицій, спираючись не лише на національну правову сім'ю; сприяти пошуку ефективного способу забезпечення удосконалення національного права, оскільки пізнання переваг та недоліків правової системи в тому числі лише за умови знання того, чим вона відрізняється і що має спільного з правовими системами сучасності.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ)

Компетентності, яких набуває студент при вивченні дисципліни «Правові системи сучасності», відповідно до освітньо-професійної програми:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку права, його місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Спеціальні компетентності (СК):

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві;

СК3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи;

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції;

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Результати навчання (РН):

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН 12. Донести до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РН 18. Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Назва змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форми роботи і конт./ Бали
Змістовий модуль 1. Правова система: закономірності вивчення						
Тема 1. Правова система та інші соціальні системи		2	2	4		ДС, Т, Р / 4
Тема 2. Правова система як об'єкт наукового пізнання та вивчення: поняття, типологія, підходи до класифікації		2	2	4		ДС, Т, Р / 4
Тема 3. Співвідношення правової системи, системи права, джерел права		2	2	4	2	ДС, Т, Р / 4
Тема 4. Статичні та динамічні елементи правової системи		2	2	4		ДС, Т, Р / 4
Тема 5. Завдання і функції сучасного етапу розвитку правової системи		2	2	4	2	ДС, Т, Р / 4
Модульна контрольна робота						30
Змістовий модуль 2. Теорія порівняльного правознавства та його практичний вимір в процесі дослідження правових систем сучасності						
Тема 6. Порівняльне правознавство як наука та навчальна дисципліна: поняття, предмет, об'єкт і функції		2	2	4		ДС, Т, Р / 4
Тема 7. Методологія та структура порівняльного правознавства. Підходи до порівняльно-правових досліджень		2	2	4		ДС, Т, Р / 4
Тема 8. Правові системи України та РФ: порівняльно-правова характеристика		4	4	6		ДС, Т, Р / 4
Тема 9. Правові системи інтеграційних		2	2	6	2	ДС, Т, Р / 4

міждержавних об'єднань Європи (правові системи Європейського Союзу та Ради Європи)						
Тема 10. Порівняльні дослідження механізму захисту прав людини в англосаксонській та романо-германській правових сім'ях		2	2	4	2	ДС, Т, Р / 4
Тема 11. Права людини в мусульманському праві та їх співвідношення з міжнародними стандартами		2	2	4		ДС, Т, Р / 4
Тема 12. Особливості здійснення юридичної діяльності у правових сім'ях сучасності. Європейська традиція юстиції		2	2	4		ДС, Т, Р / 4
Тема 13. Іудейське релігійне право та ізраїльське світське право: порівняльний аспект		2	2	4	2	ДС, Т, Р / 4
Модульна контрольна робота						30
Всього годин	120	28	28	56	8	

Методи контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.*

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Соціальна система: поняття та елементи.
2. Правова, політична та економічна системи як складові соціальної системи.
3. Право і мораль як соціальні регулятори.
4. Загальна характеристика та співвідношення категорій “система” та “правова система”, “правова сім'я”.
5. Загальна характеристика правових систем.
6. Типологія правових систем: поняття та критерії.
7. Система джерел права та система права: співвідношення.
8. Загальна характеристика та види статичних елементів правової системи.
9. Загальна характеристика та види динамічних елементів правової системи.
10. Поняття, основні завдання і функції правової системи.
11. Механізм взаємодії і зближення національних правових систем.
12. Формування ідей порівняльного правознавства в Україні та Росії.
13. Зародження ідей порівняльного правознавства та етапи його становлення.
14. Порівняльне правознавство як наука та навчальна дисципліна на сучасному етапі.
15. Предмет і об'єкт та функції порівняльного правознавства.
16. Зв'язок порівняльного правознавства з іншими юридичними науками.
17. Методологія порівняльного правознавства та метод порівняння як її основа.
18. Філософські засади порівняльно-правових досліджень.
19. Підходи до порівняльно-правових досліджень.

20. Національні правові системи країн СНД: загальна характеристика та сучасний стан.
21. Місце національних правових систем України та Республіки Білорусь в романо-германській правовій сім'ї.
22. Правова інтеграція: поняття, форми, види.
23. Правова природа та компетенція Європейського Союзу. Інституційна структура ЄС.
24. Система і види джерел права ЄС.
25. Правова природа і компетенція Ради Європи., Інституційна структура Ради Європи.
26. Система і види джерел права Ради Європи.
27. Права людини як одна з сутнісних характеристик правових систем інтеграційних міждержавних об'єднань Європи.
28. Захист прав і свобод людини в англосаксонській правовій сім'ї.
29. Захист прав і свобод людини в романо-германській правовій.
30. Ставлення ісламу до людини та її прав.
31. Правові засади регулювання правового статусу особи в мусульманських державах та порівняно з міжнародними стандартами.
32. Характеристика юридичної діяльності у країнах загального права.
33. Особливості юридичної діяльності у країнах релігійного та традиційного права.
34. Характерні риси юстиції у правових системах країн романо-германської правової сім'ї.
35. Юстиція в англо-американській правовій сім'ї: загальна характеристика.
36. Основні етапи становлення і розвитку ізраїльського світського права, його характерні риси.
37. Джерела та принципи ізраїльського світського права: поняття та види.
38. Ізраїльське світське право та іудейське релігійне право: співвідношення і взаємодія.

7. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання роботи студента

Шкала оцінювання роботи студента на семінарських заняттях:

- 0-0,9** – незадовільно - питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.
- 1-1,9** – задовільно - питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;
- 2-2,9** – добре – питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;
- 3-4** – відмінно - питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки;

Шкала оцінювання контрольних робіт:

- 0-9** – незадовільно - питання висвітлені недостатньо, не використано юридичної термінології, окремі тези потребують уточнення, доопрацювання.
- 10-17** – задовільно - питання висвітлені поверхнево, використана частково юридична термінологія, зроблені висновки, які потребують деякого уточнення;
- 18-24** – добре – питання висвітлені частково, відповідь охоплює основні аспекти, використана певна кількість термінів, класифікації, зроблені окремі висновки;
- 25-30** – відмінно - питання висвітлені повністю, використана необхідна кількість термінів, класифікації, зроблені конкретні висновки.

Підсумкова оцінка поточного контролю виводиться шляхом додавання оцінок за семінарські заняття та контрольні роботи.

Політика щодо академічної доброчесності

Вивчаючи курс «Правові системи сучасності», студент погоджується виконувати етичні принципи та визначені законом правила, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності студентом передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Політика щодо дедайннів та перескладання

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Пропущені без поважних причин семінарські заняття перескладаються усно шляхом відповіді на всі питання семінарського заняття. Семінарське заняття вважається пропущеним без поважних причин, якщо немає документального підтвердження поважної причини відсутності (довідка, повістка тощо). За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи студента на семінарських заняттях.

Пропущені з поважних причин семінарські заняття перескладаються шляхом підготовки конспекта по темі семінарського заняття з відповідями на всі питання семінарського заняття. За результатами перездачі виставляється оцінка відповідно до шкали оцінювання роботи студента на семінарських заняттях.

Пропуски на семінарських заняттях та негативні оцінки можуть бути перездані до початку семінарських занять по наступному модулю або до початку заліково-екзаменаційної сесії, якщо модуль останній в семестрі.

8. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено даним силабусом. Мінімальна позитивна кількість балів – 60.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості шляхом усної відповіді на питання, винесені на залік. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 60.

Повторне складання заліку з освітнього компонента допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан (директор) факультету (інституту).

Залік відбувається в період заліково-екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ (усі форми навчання)

1. Соціальна система: поняття та елементи.
2. Політична система: загальна характеристика.
3. Економічна система як складова соціальної системи.
4. Право і мораль як соціальні регулятори.
5. Поняття та сутність права як центрального елементу правової системи.
6. Поняття “правова система” та “правова сім’я”.
7. Загальна характеристика правових систем.
8. Рівні правової системи як її сутнісні характеристики.
9. Типологія правових систем: поняття та критерії.
10. Основні підходи до класифікації правових систем (формаційний, цивілізаційний, змішаний).
11. Внутрішня та зовнішня форми права: загальна характеристика й ознаки.
12. Поняття системи джерел права та її співвідношення з системою права.
13. Верховенство права та верховенство закону: поняття та співвідношення.
14. Загальна характеристика статичних елементів правової системи.
15. Загальна характеристика динамічних елементів правової системи.
16. Нормативний статичний елемент правової системи.
17. Організаційний статичний елемент правової системи.
18. Ідеологічний статичний елемент правової системи.
19. Механізм правового регулювання як динамічний елемент правової системи: поняття та структура.
20. Основні завдання і функції правової системи.
21. Механізм взаємодії і зближення національних правових систем.
22. Механізм забезпечення прав, свобод та законних інтересів особи.
23. Зародження порівняльного правознавства.
24. Формування ідей порівняльного правознавства в Україні та Росії.
25. Розвиток порівняльного правознавства у ХХ ст.
26. Сучасний стан розвитку порівняльного правознавства.
27. Порівняльне правознавство як наука та навчальна дисципліна.
28. Співвідношення категорій “порівняльне правознавство”, “юридична компаративістика”, “правові системи сучасності”.
29. Предмет та об’єкт порівняльного правознавства.
30. Функції та мета порівняльного правознавства.
31. Зв’язок порівняльного правознавства з іншими юридичними науками.
32. Центри порівняльного правознавства.
33. Місце порівняльного правознавства у системі наукознавства.
34. Вплив наукових підходів Т. Куна та І. Лакатоса на розуміння структури порівняльного правознавства.
35. Методологія порівняльного правознавства.
36. Метод порівняння як основа порівняльно-правових досліджень.

37. Філософські засади порівняльно-правових досліджень.
38. Підходи до порівняльно-правових досліджень.
39. Зв'язок порівняльного правознавства з міжнародним правом.
40. Національні правові системи країн СНД: загальна характеристика та сучасний стан.
41. Місце національних правових систем України та Республіки Білорусь в романо-германській правовій сім'ї.
42. Правова інтеграція: поняття, форми, види.
43. Правова природа та компетенція Європейського Союзу (ЄС).
44. Інститути, органи і установи ЄС як складові його організаційного механізму.
45. Система і види джерел права ЄС.
46. Правова природа і компетенція Ради Європи.
47. Інституційна структура Ради Європи.
48. Система і види джерел права Ради Європи.
49. Права людини як одна з сутнісних характеристик правових систем інтеграційних міждержавних об'єднань Європи.
50. Захист прав і свобод людини в англосаксонській правовій сім'ї.
51. Захист прав і свобод людини в романо-германській правовій сім'ї.
52. Мусульманське право: поняття та джерела.
53. Ставлення ісламу до людини та її прав.
54. Правові засади регулювання правового статусу особи в мусульманських державах.
55. Основні недоліки нормативних документів ісламу щодо захисту прав людини порівняно з міжнародними стандартами.
56. Юридична діяльність: поняття та види.
57. Юстиція як категорія сучасного правознавства.
58. Характеристика юридичної діяльності у країнах загального права.
59. Особливості юридичної діяльності у країнах релігійного та традиційного права.
60. Характерні риси юстиції у правових системах країн романо-германської правової сім'ї.
61. Юстиція в англо-американській правовій сім'ї: загальна характеристика.
62. Основні етапи становлення і розвитку ізраїльського світського права.
63. Характерні риси ізраїльського світського права.
64. Джерела ізраїльського світського права: поняття та види.
65. Принципи ізраїльського світського права та іудейського релігійного права.
66. Ізраїльське світське право та іудейське релігійне право: співвідношення і взаємодія.
67. Особливості ізраїльської правосвідомості.

9. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	

60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перекладання)

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бигич О. Л. Місце порівняльного методу в правовій методології // Правова держава : Щорічник наук, праць Ін-ту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Вип. 13. К. : Вид. Дім “Юридична книга”, 2002. С. 448–454.
2. Бигич О. Л. Порівняльне правознавство: природа та методологічне значення: автореф. дис....канд. юрид. наук: 12.00.01 “Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень”/ НАН України; Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. К., 2002. 17с.
3. Бондаренко І. Адаптація законодавства України до європейського законодавства – один з пріоритетних напрямів реформування правової системи України // Право України. 2002. № 7. С. 63–65.
4. Буроменський М. В. Звернення Європейського суду з прав людини : практика суду і особливості українського законодавства / Харківська правозахисна група. Х. : Фоліо, 2000. 15 с.
5. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політико-правові системи світу : Навчальний посібник. К. : Знання, 2006. 688 с.
6. Гнатівський М. М. Європейський правовий простір. Концепція та сучасні проблеми. К. : Вид. дім “Промінь”, 2005. 224 с.
7. Гусарев С. Д. Юридична діяльність: методологічні та теоретичні аспекти. – К.:Знання, 2005. 375с.
8. Гусарев С. Д., Тихомиров О. Д. Юридична деонтологія : (Основи юридичної діяльності) : Навчальний посібник. [4-е вид., перероб. і доп.]. К. : Знання, 2010. 655 с.
9. Гусарева О. С. Юстиція як складова правових систем сучасних країн світу та України: Дис....кан. юрид. наук: 12.00.01 “Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень”/ Національна академія внутрішніх справ. К., 2010. 282с.
10. Європейське право та порівняльне правознавство : Збірник статей / За ред. Ю. С. Шемшученка, І. С. Гриценка, О. В. Кресіна ; упоряд. О. В. Кресін, О. Д. Рожко. К. : Шамборі : Логос, 2010. 588 с.
11. Зайчук О. В., Оніщенко Н. М. Середовище права та формування правових систем сучасності // Право України. 2003. № 12. С. 37–40.
12. Інститут юридичної відповідальності у демократичних правових системах : Монографія / Кол. авт. ; За заг. ред. Н. М. Оніщенко. К. : Юридична думка, 2009. 216 с.
13. Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави і права: Підручник. К.: Кондор, 2006. 477с.
14. Ковальчук О. М. Теорія права у працях вчених Київського університету (XIX – поч. XX ст.): монографія / О.М.Ковальчук. К.:Юрінком Інтер, 2011. 192с.
15. Кресін О. В. Порівняльне правознавство у системі юридичних наук. Проблеми методології. Монографія / за ред. В.Н.Денисова, О.В.Кресіна. Вип. 3 К., 2006. 256с.
16. Кресін О. В. Порівняльне правознавство. Вітчизняні та зарубіжні спеціалізовані центри дослідження і викладання/ за ред. В.Н.Денисова. К.:Інститут держави і права ім.В.Корецького, 2005. 192с.
17. Лисенко О. М. Порівняльне правознавство як наука та його місце в системі юридичних наук: Автореф.: дис.... канд. юрид. наук: 12.00.01 “Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових учень”/ Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2001. 19с.
18. Лисенко О. М. Порівняльне правознавство як наука та його місце в системі

- юридичних наук : Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. К., 2001. 169 с.
19. Луць Л. А. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти): Монографія. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. – 304с.
 20. Мармазов В. Є., Піляєв І. С. Рада Європи : політико-правовий механізм інтеграції. – К. : Вид. Дім “Юридична книга”, 2000. – 472 с.
 21. Мірошниченко М. І. Правовий стиль – критерій типологізації правової системи України // Держава і право : Збірник наукових праць : Юридичні і політичні науки. Вип. 20. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. С. 24–31.
 22. Оборотов І. Г. Порівняльне правознавство : Навч. посіб. Миколаїв, 2011. 228 с.
 23. Оніщенко Н. М. Правова система і держава в Україні : Монографія. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. 131 с.
 24. Оніщенко Н. М. Розвиток соціальності сучасних держав і правових систем // Держава і право : Збірник наукових праць : Юридичні і політичні науки. Вип. 14. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001. С. 3–11.
 25. Оніщенко Н. М. Сприйняття права в умовах демократичного розвитку : проблеми, реалії, перспективи : Монографія / Відп. ред. Ю. С. Шемшученко. К. : Юридична думка, 2008. – 320 с.
 26. Оніщенко Н. М., Лошихин О. М. Правова, політична та економічна системи України (взаємозв'язок та взаємозумовленість) // Правова держава : Збірник наукових праць. – Вип. 20. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2002. С. 3–8.
 27. Оніщенко Н. М., Пархоменко Н. М. Соціальний вимір правової системи : реалії та перспективи. К. : Юридична думка, 2011. – 180 с.
 28. Особливості конституційного статусу особи в арабських державах // Вісник Львівського університету [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://adhdportal.com/book_2041_chapter_37
 29. Пархоменко Н. М. Джерела права : проблеми теорії та методології : Монографія. К. : Юридична думка, 2008. 336 с.
 30. Петришин О. В. Верховенство права як принцип дії права // Українське право. № 1 (19) : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Верховенство права : питання теорії і практики” (Київ, 5–6 грудня 2005 року). К. : Фенікс, 2006. С. 49–58.
 31. Політика, право і влада в контексті трансформаційних процесів в Україні : Монографія / Кресіна І. О., Матвієнко А. С., Оніщенко Н. М., Перегула Є. В., Скрипнюк О. В., Балан С. В., Стойко О. М. ; За ред. І. О. Кресіної. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. 304 с.
 32. Порівняльне правознавство : (теоретико-правове дослідження) : Монографія / За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. К. : Фенікс, 2007. 400 с.
 33. Порівняльне правознавство у системі юридичних наук: проблеми методології : монографія / О. В. Кресін (кер. авт. кол.), Л. А. Луць, О. О. Мережко та ін. / За ред. Ю. С. Шемшученка. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2006. Вип. 3. 256 с.
 34. Порівняльне правознавство. Антологія української компаративістики XIX – XX століть / За ред. О. В. Кресіна. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2008. 414 с.
 35. Порівняльне правознавство: (правові системи світу): Монографія/ за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. К.:Парламентське видавництво, 2008. 488с.
 36. Правова система України : історія, стан та перспективи : У 5 т. Х. : Право, 2008. –Т. 1 : Методологічні та історико-теоретичні проблеми формування і розвитку правової системи України / За заг. ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. 728 с.
 37. Правові системи сучасності. Глобалізація. Демократизм. Розвиток / В. С. Журавський, О. В. Зайчук, О. Л. Копиленко, Н. М. Оніщенко; За заг. ред. В. С. Журавського. К. :

- Юрінком Інтер, 2003. 296 с.
38. Правові системи сучасності: Навчальний посібник для магістрів права / Відп. ред. Ю. С. Шемшученко. К., 2012. 492с.
 39. Принцип верховенства права : проблеми теорії та практики : Монографія : У 2 кн. / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка (гол. редкол.) та ін. – Кн. 1 : Верховенство права як принцип правової системи : проблеми теорії / Відп. ред. Н. М. Оніщенко. – К. : Юридична думка, 2008. 344 с.
 40. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : Підручник / Пер. з рос. Х. : Консум, 2001. – 656 с.
 41. Сунегін С. О. Теоретико-правова характеристика статичних та динамічних елементів в романо-германській правовій сім'ї : Дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. К., 2011. 206 с.
 42. Тарахонич Т. І. Механізм дії права, механізм правового регулювання, механізм реалізації права : особливості взаємодії // Держава і право : Збірник наукових праць : Юридичні і політичні науки. К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2010. Вип. 50. С. 11–17.
 43. Тімуш І. С. Інтегральний погляд на право : Монографія. К. : Атіка, 2009. 284 с.
 44. Тюріна О. В. Сучасні системи судових і правоохоронних органів (порівняльно-правова характеристика): Навчальний посібник. – К.:КНТ:Видавчий дім «Скіф», 2008. – 145с.
 45. Фумер Л. Мораль права / Пер. с англ. К. : Сфера, 2004. 144 с.
 46. Харитонова О. І., Харитонов Є. О. Порівняльне право Європи. Основи порівняльного правознавства: Європейські традиції. – [2-е вид.]. Х.: Одіссей, 2006. 624 с.
 47. Хаустова М. Г. Національна правова система за умов розбудови правової демократичної державності в Україні : Монографія. Х. : Право, 2008. – 160 с.
 48. Шмоткін О. В. Актуальні проблеми теорії держави і права: підручник. Київ: НА СБУ, 2019. 275 с.
 49. Шевчук С. Порівняльне прецедентне право з прав людини. К. : Реферат, 2002. – 344 с.
 50. Шемшученко Ю. С. Теоретичні та практичні проблеми розвитку правової системи України // Вибране. К. : ТОВ “Вид-во “Юридична думка”, 2005. 592 с.
 51. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Ред. кол. : Ю. С. Шемшученко (гол.ред.кол.) та ін. – К. : Укр. енцикл., 2004. Т.1-6